

Private Barnehagers Landsforbund - PBL

Postboks 23 Stormyra
8003 BODØ

Vår referanse: 21/00446-8
Arkivkode: 033
Saksbehandler: Christian Weisæth
Monsbakken
Deres referanse:
Dato: 16.08.2021

Forslag til fremtidig finansiering av private barnehager

Vi viser til brev fra PBL til KS, datert 6. juli, hvor PBL ber om avklaringer fra KS om finansiering av private barnehager.

Likebehandling

Storberget-utvalgets mandat presiserer at man skal vurdere fordeler og ulemper med dagens regelverk, og utvalget gis anledning til å foreslå endringer i regelverket. Både når det gjelder fordeler og ulemper og forslag til endringer i regelverket er utvalget i hovedsak delt i et flertall og mindretall.

Flertallet, inklusiv KS, er opptatt av at likebehandling forutsetter like plikter og rettigheter. Et av de mest sentrale virkemidlene i den lokale samhandlingsmodellen som flertallet foreslår, er derfor å sørge for en større balanse i rettigheter og plikter for kommunen og private barnehager. Dette sikres blant annet gjennom muligheten til å stille vilkår for tildeling av tilskudd. Slik sørger modellen for økt likeverdig behandling og at private barnehager blir finansiert tilsvarende som kommunale barnehager, med like krav til blant annet bemanning, åpningstid etc.

Muligheten til å holde kommunale utgifter utenfor tilskuddsberegningen

Det er beskrevet i modellen at det bør være en *supplerende* forskriftsbestemmelse hjemlet i § 19 i barnehageloven, som regulerer tilskudd og likebehandling. Forskriftsforslaget legger til rette for større symmetri mellom utgiftsnivået i kommunale barnehager og kostnadene i private barnehager. Flertallet legger til grunn at dette vil styrke likebehandlingen, ikke svekke den. Regelen vil åpne for at utgifter på kommunal side, som private ikke har, kan holdes utenfor tilskuddsberegningen.. Men det må være en konkret vurdering av hvilke utgifter dette gjelder, som vil være innrammet av ordlyden i, og eventuelle forarbeider til, en slik forskriftstekst.

I omtalen av forslaget står det at: *[det kan] være legitime grunner til å holde enkelte utgifter utenfor i beregningen av tilskudd. Det er kommunens plikt å tilby barnehageplass med en oppholdstid tilpasset barn og foreldres behov. To tredjedeler av alle barn med deltids plass går i kommunale barnehager. Deltidsopphold, blant annet som følge av barnehagelovens bestemmelser §§ 25 og 26 om pedagogisk bemanning og grunnbemanning, påvirker tilskuddssatsene. Dette er eksempel på forhold som bør kunne tillegges vekt i vurderingen av driftsutgifter som ikke gir økte kostnader i private barnehager. Videre er satsinger som styrket bemanning i enkeltbarnehager eller enkeltområder forhold som kan vurderes.*

KS viser i den forbindelse til brev fra Statsforvalteren i Oslo og Viken til Oslo kommune datert 14. juni 2021 med vurdering av *forsøk med økt grunnbemanning i barnehager med levekårsutsatte områder*. Oslo kommune ønsket å få *avklart om forsøket kan defineres som et felles kvalitetstiltak for kommunale og private barnehager dersom private barnehager inviteres til å delta i prosjektet, slik at utgiftene til økt grunnbemanning i de kommunale barnehagene kan holdes utenfor beregningsgrunnlaget*.

Statsforvalteren kommer med en generell omtale av at kostnader knyttet til bemanning er en driftsutgift og skal inngå i beregningsgrunnlaget og henviser videre til Utdanningsdirektoratet for deres syn.

Dette er etter KS syn eksempel på utgifter i kommunale barnehager som det enten må finnes mekanismer for å forplikte private barnehager til eller at man i enkelttilfeller kan holde utgiftene utenfor tilskuddsberegningen. Forslaget til ny forskriftstekst kan følgelig bety at områdesatsingen i Oslo ikke vil gi *økte* tilskudd til alle private barnehager i kommunen, slik dagens praktisering av forskriften i utgangspunktet legger opp til.

Ytterligere eksempler for hvilke kostnader dette er, hvordan de konkret skal behandles og om det finnes andre fornuftige måter å løse dette teknisk på diskuterer vi gjerne videre. Det er derfor positivt at forslagene sendes på høring. Slik får alle berørte parter mulighet til å ta stilling til de konkrete forslagene og kommentere disse.

Som vist over bidrar forslagene fra flertallet til mer likeverdig behandling ved å fordele rettigheter og plikter på en jevnere måte enn dagens finansiering legger opp til. Som en naturlig videreføring av dette mener vi at regelverket bør utformes slik at private barnehagers rett til å få tilskudd for kostnader de ikke har svekkes. Dette gjenspeiles også i forslaget om kostnadsdekning på pensjon.

Forholdet mellom endringer i forskrifter og forholdet til likeverdig behandling

I den konkrete omtalen av forslagene for lokale forskrifter nevnes muligheten for å fastsette tilskuddssatser over flere år og bruk av nasjonale gjennomsnitt der kommunen ønsker det. Flertallet har ikke formulert lov/forskriftsforslag for lokale forskrifter. Vi ber derfor regjering og storting se til rammene som ble foreslått i overgang til rammefinansiering når dette ble behandlet i stortinget Ot. Prp. nr. 57 (2007-2008).

Etter flertallets mening er forslaget om å innføre lokale forskrifter forenlige med prinsippene bak likeverdig behandling. Dagens forskrift, som konkret angir hva som menes med likeverdig behandling, inneholder også ulike bestemmelser for ulike kommuner i dag. Tilskudd beregnes ulikt i kommuner med og uten kommunale barnehager, enten disse er ordinære, familie- eller åpne barnehager. Dette anses å være innenfor rammen loven om likeverdig behandling gir også i dag.

Avklaring om forholdet mellom likeverdig behandling og større frihet til fastsettelse av tilskudd

Intensjonen om at kommunene skal få større mulighet til å fastsette tilskuddene til private barnehager enn i dag sikres gjennom muligheter for å stille vilkår, avkortingsmekanismer, modell for grunntilskudd/differensiert sats, endret kapitaltilskudd, å holde barnehager utenfor tilskuddsberegningen etc. Dette er justeringer i tilskuddssystemet som ligner PBLs forslag til modell. Kommunene vil også kunne bruke nasjonale gjennomsnitt i finansieringen av barnehagene lokalt i lokal samhandlingsmodell.

KS kan ikke se at justeringene i finansieringen som foreslås bryter med prinsippene for likeverdig behandling. Det er fremdeles kommunens utgifter til kommunale barnehager som skal være førende for nivået for finansieringen lokalt, i motsetning til forslagene fra PBL. En modell som bygger på nasjonalt fastsatte tilskuddssatser for alle barnehager bryter med prinsippet om likeverdig behandling i den enkelte kommune. Kommuner med begrenset økonomisk handlingsrom blir i praksis tvunget til å nedprioritere

kommunale barnehager eller andre tjenestetilbud til barn og unge, da tilskuddene til private barnehager er bestemt nasjonalt.

Koordinert opptak

Flertallet omtaler at private barnehager står fritt til å definere egen opptakskrets og at kommunen har plikt til å gi tilskudd til private barnehager for barn uten rett til plass. Omtrent 2/3 av barn uten rett til plass går i private barnehager. Antall barn i kommunale barnehager er i perioden 2016 til 2020 redusert med om lag 6 000 mot om lag 4 300 i private barnehager. Dette illustrerer at kommunene tar og har tatt mye av reduksjonen i antall barn i egne barnehager. Kommunen og private barnehager har videre ulik mulighet til å påvirke antall barn det er grunnlag for å ta opp og få økonomisk kompensasjon for. Det gjør at kommunene og private barnehager har ulike rettigheter og plikter etter barnehageloven.

Flertallet mener derfor at kommunen ikke skal være pliktig til å finansiere plass for barn uten rett til plass. Dette er omtalt under tildelingskriterier. Vi presiserer at private barnehager står fritt til å fylle plassene etter eget ønske, men kommunen får med forslagene kun plikt til å finansiere plassene som er nødvendig for å oppfylle retten til plass.

Det foreslås ingen endringer i foreldrenes rett til barnehageplass, saksbehandling for barnehagens godkjenning, dens varighet eller endringer i reglene for samordnet opptak. KS uttrykte skepsis til forslaget om at kommunene skulle ha mulighet til å tilsidesette foreldrenes første ønske i barnehageopptak [høringsuttalelse](#) til NoU 2020:16 Levekår i byer.

Slik vi ser det, er PBLs beskrivelse i brevet av konsekvensene av flertallsforslaget misvisende. Forslaget fra flertallet innebærer en plikt for kommunene til å tilpasse kapasiteten etter lokale forhold og behov. Behovene det henvises til tar selvfølgelig utgangspunkt i foreldrenes ønsker og det samlede tjenestetilbudet i kommunen. Dette gjelder selvfølgelig også hensynet til private barnehager og deres ansatte. Derfor presiseres det at: *kommunen får et stort ansvar for å sørge for gode samhandlingsprosesser knytta til koordinert opptak og prosesser rundt reduksjon av plasser når barnetallet reduseres.*

Avslutningsvis vil vi også bemerke at PBL synes å mangle forståelse for at kommunene er lokaldemokratisk styrte enheter, hvor de folkevalgte gis tillit fra innbyggerne i valg. Vi har stor tillit til at kommunestyrene også i framtiden ønsker å gi innbyggerne et best mulig og likeverdig barnehagetilbud uavhengig av hvor i kommunen de bor eller hvilken barnehage de velger å søke seg til.

Med hilsen

Lasse Hansen

Administrerende direktør

Helge Eide

Områdedirektør Samfunn, velferd og demokrati